

GAZETA

Wielkiego

Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: Assessor Raabski.

№ 94. — W Sobotę dnia 24. Listopada 1827.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 19. Listopada.
Przybył tu król. niderlandzki goniec gabinetowy Ragut z Bruxelli.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 16. Listopada.

Nayaśnniejszy Cesarz i Król Jmć, raczywszy naylaskawiey przyjąć ofiarowane sobie przez JP. Jarockiego, Professora królewskowarszawskiego Uniwersytetu, dzieło *O zoologii*, i rozprawę *O szarańczy*, udarował go kosztownym brylantowym pierścieniem.

Wyszło w tych dniach z pod prassy dzieło pod tytułem: *Rys życia i wybór pism Stanisława Leszczyńskiego*, Króla polskiego, Xięcia Lotaryngii i Baru, zwanego filozofem dobroczyncą, ect. ogłoszony w ięzyku oyczystym przez Kajetana Lubicz Niezabitońskiego.

Rękopisma pozostałe po wędrowniku naszym ś. p. Zoryanie Chodakowskim, znajdują się w ręku przyjaciela iego Pana Polewoy, wydawcy *Telegrafa moskiewskiego*; ma on ogłosić drukiem niektóre wykończone już pisma Chodakowskiego, — lecz pozostanie jeszcze wiele iego ulotnych myśli, projektów i uwag zebranych w czasie licznych wędrowek, przedsięwziętych dla wyszukania gorodyszcz.

Karól Lipiński dawał dnia 3. Listopada koncert w teatrze lwowskim. Natłok był tak wielki, że przed rozpoczęciem koncertu zamknięto kasę. Wielu słuchaczów umieściło się w orkiestrze, inni pod drzwiami loż słuchali; mnóstwo, nie znalazłszy miejsca, wrócić musiało do domów. Lipiński grał: 1) ostatni koncert Viottego; 2) śpiew alpejski z warya-

cyami na skrzypce, Lafonda; 3) waryacje własnéj kompozycji. — Koncert ten był dany właśnie w wigilią imienin artysty, i parter okrzyknął solenizanta: „Niech nam sto lat żyje!“ Lipiński ma tamże dać jeszcze drugi koncert dnia 14. Listopada, i potem wyjechać do Warszawy.

R o s s y a.

Z Petersburga, dnia 6. Listopada.

Dnia 27. z. m. spuszczone z warsztatu admiralicji ochteńskiéj, okręt liniowy, Wielki Xiążę Michał, 74ro-działowy. Budował go Pułkownik z korpusu inżynierji morskiéj Stocke. Dowóztwo jego poruczone zostało Kapitanowi floty I. rangi Hamaleiowi.

Professor Ledebuhr przelożył Uniwersytetowi w Dorpacie raport zdobyczy w swéj podróży badawczéj we względzie historii naturalnéj, w którym obowiązua się wydać zieleńnik pod tytułem *Flora Altaica*. Liczba znalezionych roślin dochodzi 1600, między któremi 4 do 500 zupełnie nieznaných.

Z portu Petropawłowskiégo (w Kamczatce), w Maju 1827. r.: „Zeszła zima była bardzo łagodna; a w całej Kamczatce wiele śniegu spadło. Polowanie szło nienaypomyślniéj. Dnia 12. Marca przybyła poczta rossyjska przez Ochock i Gizygę; w kilka dni potem wszczęła się w porcie choroba zaraźliwa, która obiawiała się naprzód przez zupełne osłabienie w całym ciełe, przez utrudzone oddychanie, duszność i ostry ból w żołądku; symptomatom tym towarzyszył uporczywy kaszel, a chorzy umierali od nagłego duszenia. Klęska ta codziennie wzrastała, a w ciągu Kwietnia umarło 9 wojskowych i 12 mieszkańców płci obojczy. Naczelnik Kamczatki przedsięwziął natychmiast naydzielniejsze środki, i dzisiaj niezmordowanem staraniem chirurga starszego, choroba ustała od dnia 1. Maia. Zdać się, że wzięta gwałtownie początek w Gizydzę, zkąd się nieznacznie przeniosła do Kamczatki; niewiadomo dotąd o liczbie osób, które padły iéj ofiarą w miejscach odleglejszych i po wioskach kamczadalskich. Dnia 10. Maia mały statek Alexander wyruszył do przystani niżno-kamczatkiéj, z zapasami amunicyi, z prochem i kulami. Bryg Alexander ma rozwinąć żagle w pier-

wszych dniach Czerwca, dla przewiezienia do Ochocka różnych zapasów żywności, nadesłanych z Rossyi.“

T u r c y a.

Gazeta Powszechna donosi pod tym napisem co następuje: „Z Tryestu dnia 6. Listopada. Okręt, który opuścił Zante dnia 26. Października, przywiózł, — lubo potrzebującą jeszcze bardzo potwierdzenia — pogłoskę, iż w Patras wszystkich Franków wymordowano. — Scio wciąż Grecy trzymali w obłążeniu; Basza kazał Biskupa i Prymatów wyspy iako zakładników poymać i uwięzić.“

Z Konstantynopola, d. 20. Paździer.
(Z Powsz. Gazety.)

Nic tu jeszcze niezaszło stanowczego. Dywan zna wystrzały armatne pod Nawarynym dnia 4. Października; są one przedmiotem rozmowy w Pera. Z resztą dnia 15. lub 16. odeszły nowe rozkazy do Ibrahima Baszy; ośsowa ich nie jest wiadoma, lecz głoszą powszechnie, iż zawierać mają rozkazy względem popierania dalszych działań przeciw grekom. Posłowie, angielski, francuzki i rossyjski, równie iak i inni Posłowie mocarstw chrześcijańskich, znajdują niezwyčajną zręczność u Reis-Effendego we wszystkich innych bieżących czynnościach. Z dworami, hiszpańskim, neapolitańskim i portugalskim zawarto konwencye względem wolnéj żeglugi ich poddanych na czarném morzu, i nawet nieporozumienia z Panem Ribeaupierre we względzie konwencyi białogrodzkiéj, zostały nowym układem zupełnie uprzątnione. Powiadają, iż zmieniony ton Internuncjusza austryackiego, Pana Ouenfels, zrobił wielkie wrażenie na Dywanie. W stolicy panuje zupełna spokojność, której nawet nie nadwęgły dwa wielkie pożary ognia, będące podobno dziełem ludzi złośliwych. Zresztą wysętają wciąż amunicyą i potrzeby wojenne wszelkiego rodzaju do twierdz naddunajskich i żywo się krzątają ze wszystkich stron koło uzbroień.

Podług wiadomości z Zante i Corfu z dnia 27. Października — pisze Pow. Gaz. — podobno po bitwie dnia 20. Października popłynęła część połączonych flot do Dardanellów.

Domyślają się, iż ta eskadra przedzedy tam zawinie, i ku obronie chrześcian w Konstantynopolu groźną postać przybrać może, nim gońcy Ibrahima przywiozą Porcję wiadomość o zniszczeniu jego floty. Zresztą, pomimo poniesioney w dniu 20. Października srogięj klęski, rozporządzenia Ibrahima Baszy niezdaia się wskazywać widoku do nowey konwencyi, gdy tenże po tym iuż dniu kazał położyć ambargo na wszystkie okręty chrześciańskie znajdujące się w zajętych przez niego portach Morei, i nawet ludzi z okrętów jonskich okuć w łańcuchy. Zdaie on się być przygotowanym na ostatnie wysilenia, ale to podobno wszystko na nic się nieprzyda. Admirał Codrington, który swoje uszkodzone okręty naprawia w Zante i Malcie, zatrzymuje wszystkie do Dardanellów przeznaczone okręty i radzi im, ażeby wprzod czekały dalszych wiadomości, iak rzeczy w Konstantynopolu stoia.

Gazeta Powszechna uzupełnia wiadomy raport Admirala angielskiego, którego dla krótkości czasu niemogła zaraz w zupełney osnowie umieścić. Wstęp pomienionego raportu iest téy treści: „Do dnia 13. Października połączyły się floty francuzkie i rossyjskie na wodach Zante z angielską. Ibrahim Basza nieprzestał nigdy, ani nawet w czasie zawieszenia broni, toczyć wojny zagładzczey w głębszey Morei. Kapitan Hamilton, ktorego Admirał Codrington posłał był do Calamata, aby świadnać oddalenie arabow z tego miasta, był świadkiem okropnych zdrożności, iakich się woysko Ibrahima dopuszczało. Nieczęśliwi mieszkańcy, którzy uszli śmierci, a których domy były zburzone, leżeli na gołej ziemi, bez innego pokarmu, prócz zioł, które mogli zbierać. Gdy głównym iest Sprzymierzeńców celem, położyć koniec temu stanowi spustoszenia, postanowił Admirał Codrington, wspólnie z dwoma innymi Admiralami, wezwać Ibrahima na piśmie, ażeby albo powrócił do Egiptu lub czekał spokojnie aż do nadejścia ostateczney decyzyi z Konstantynopola. Spodziewać się należało dobrze przyjęcia tych przedstawień, kiedy Ibrahim chępił się nieraz swą ludzkością i mocno utyskiwał, iż europejskie gazety krwiożercą go nazywały. Lecz wszystkie te kroki napic się nieprzydały. (Reszta wiadoma.) Pomie-

niony raport kończy się temi słowy: „Wszyscy Oficerowie i żołnierze trzech flot odznaczili się nadzwyczajnym porządkiem, mężstwem i walecznością; wszystkie okręty okazały w bitwie równie wielką zręczność iak odwagę.“

W ł o c h y.

Z Ankony, dnia 3. Listopada.

Wczoray rano o godzinie 7męj zawinęła do tuteyszego portu angielska fregata Dartmouth, pod sprawą Kapitana Fellowes, po iuduowey żegludze. Przybyła ona od floty przed Nawarynem, i przywiozła depeze dla Paryża i Londynu z wiadomością o wielkięj bitwie, stoczonęj dnia 20. Października w porcie nawaryńskim. Flota połączona, składała się ogółem z 23, turecko egiptska z 74, większych i mniejszych okrętów wojennych. Ostatnia prawie doszczętu zniszczona. Ale też angielskie i francuzkie eskadry znacznie ucierpiały. Jak słyhać, tylko prawie sama fregata Dartmouth była ieszcze w stanie, popłynąć do tuteyszego portu dla zawiezienia wiadomości o tak ważnym wypadku. Lecz i ona bardzo iest uszkodzona i wiele utraciła ludzi. Główny ięj maszt musiano linami powiązać; tkwi w nięj 17 kul; żagle zupełnie podziurawione. Ma tu być naprawioną. Wbrew zwyczajowi, dowódzca fregaty wbiegając do portu, niesalutował naszych warowni, lecz napisał do Delegata, iż téy formalności ludzkość kazała mu zaniechać, ponieważ ma na swym okręcie pięciu koniających i wleu śmiertelnie rannych. Niezwłocznie udał się Delegat na bacie do fregaty, w celu powitania dowódczy. Pan Fellowes wyszedł na czele swoich Oficerów na pokład, dziękował Prałatowi za jego grzeczność, i prosił go, ażeby się wstawił o ukrocenie kwarantany, ażeby mógł iaknayprzedzey wyprowadzić Oficera gońcem z depezami do swojego rządu. Niemożna opisać radości, iaka powstała w Ankonie po rozeyściu się tych nowin. Delegat wysłał niebawnie gońca do Rzymu; tuteysza Izba handlowa wyprawiła także dwóch gońcow, iednego do Genui, drugiego do Livorna. (Gazeta Powszechna.)

Z Rzymu, dnia 6. Listopada.

W sobotę w nocy przybiegł tu z Ankony

goniec z wiadomością o zwycięstwie morskiem Chrześcian. Jego Świątobliwość, który w niedzielę, jako w dzień S. Karola, miał mszę w kościele tego Świętego, udzielił odebranych wiadomości zaraz w kościele francuzkiemu Posłowi. Jutro doniesienieto, tak iak ie rząd odebrał, umieszczone będzie w *Diario di Roma*. Wypadek ten stał się tu hasłem powszechnéj radości.

(Gaz. Pow.)

Z Liworna, dnia 7. Listopada.

Od dnia onegdajszego odebraliśmy tu przez sztafety z różnych stron wiadomość o bitwie morskiej pod Nawarynem. O szczegółach dowiedziałeś się już W Pan zapewne z gazet. Prywatne listy donoszą, iż angielski okręt liniowy Azya tak mocno jest uszkodzony, iż nawet podobno w Malcie niebędzie mógł być naprawionym, lecz do Anglii powrócić musi.

Domy nasze handlowe, mające związki z Lewanté, bardzo są zatrwożone, i wszystkie przeznaczone tamże okręty tém bardziéj są wstrzymywane, iż assekuracyi żadnéj otrzymać niemożna. Stém wszystkiém karnią się nadzieją, iż cios ten przerazi Portę i nakłoni ją do przyjęcia pośrednictwa; z niecierpliwością tedy wyglądamy doniesień z Konstantynopola.

(Gaz. Pow.)

Francya.

Z Paryża, dnia 13. Listopada.

Król Jmé wręczył onegdaj niektórym wyższym wojskowym wielkie krzyże orderu zaślugi wojskowéj, orderu S. Ludwika i Legii honorowéj.

Dnia 11. przydował Król w Radzie Ministrów.

Monitor udzielił publiczności następującego raportu, pisanego dnia 22. Października (a zatem we dwa dni po bitwie) z portu nawaryńskiego:

Admirałowie, dowodzący flotami mocarstw pod traktatem londyńskim podpisanych, zgromadzili się dnia 18. t. m. pod Zante, aby się naradzić względem środków, iakichby użyć należało, aby przywieść do skutku zamierzone między grekami i turkami zawieszenie broni. Zważywszy tedy, że po tymczasowo umowionéj przerwie, na którą Ibrahim Basza podczas mianéj w tym celu z Admirałami, francuzkim i angielskim, rozmowie zezwolił,

(do której to umowy i Admirał rossyjski przez dane kollegom zlecenie, należał), zaraz na zaiutrz tenże Basza złaął przyrzeczenie; zważywszy daléj, że od czasu powrotu téj floty do Nawarynu i po powtórném ze strony Admirała Codrington do Ibrahima, z którym się spotkał w Patras, wezwaniu żołnierstwo tego Baszy jednak nie zaniechało woyny ieszcze bardziéj niszczącéj niż dawniéj, wyrzynając kobiety i dzieci, paląc domy, wyrzynając drzewa, słowem cały kraj pustosząc; zważywszy nareszcie, że, aby położyć koniec postępowania, które okrucieństwem wszystkie dotychczasowe sceny przechodziło, uczyniono przedstawienia i proiekta pojednawcze; dano rady i przestrogi i tureckim dowódczom, i Mehemetowi Ali i synowi jego, z których wszystkich sobie żartowano; chociaż ostatni jedném słowem mógł okrucieństwem tymczasowo tamę położyć; uznali iż, aby doysść do zamierzonego przez ich dwory celu, wybrać im należy między temi trzema środkami: 1) utrzymywać trudną i kosztowną przez całą zimę blokadę, która nawet mogłaby się stać bezskuteczną; gdyby burza rozpedziwszy ich okręty, ułatwiła Ibrahimowi sposobność rozprawienia swoiéj niszczącéj armii po różnych punktach Morei i wysp; albo 2) zgromadzić w samym Nawarynie swoje siły, aby ich obecnością przymusił flotę otomańską do zachowania się spokojnie; który to środek jednakby do niczego nie doprowadził; iak skoro Porta uparcie się wzbrania przyjąć inny system; albo nareszcie 3) z eskadrami swoimi zająć stanowisko w Nawarynie i Ibrahimowi powtórzyć raz ieszcze propozycye, któreby w duchu traktatu widocznie korzystnymi były dla Porty. Roztrząsnąwszy tedy Admirałowie te trzy środki i uznawszy jednomyślnie, że jedynie ostatni z nich bez krwi rozlewu przez samą postawę groźną do pożądanego celu doprowadzić jest w stanie; porozumieli się natychmiast względem sposobów wykonania go, i zaraz Kontr-Admirał Codrington, który iako najstarszy stósownie do układu miał dowództwo główne, zaczął robić przygotowania. Dnia 20. w południe, gdy wiatr sprzyiał, dano znak, aby się miano na pogotowiu, i każdy zajął swoje stanowisko. Na czele płynął admirałski okręt Azya o 84

działach, za nim Albion i Genua, fregata Syrene z banderą Admirala de Rigny, Scypio, Trydent i Breslaw; nakoniec rosyjski admirałski okręt z Hr. Hayden, a z nim 3 okręty liniowe i 4 fregaty. Turcy na zakręcie zatoki ustawili wielkie półkole z trzech okrętów liniowych, jednego obranego z lin, 16 fregat, 27 wielkich korwet i tyle brygów. Główna siła zkoncentrowała się na prawej stronie wiaźdu; składała się z czterech wielkich fregat, z dwóch okrętów liniowych, z jeszcze jednej wielkiej fregaty i jednego okrętu wojennego, wreszcie z fregat różnej wielkości, które uzupełniały łańcuch, za któremi korwety i brygi drugą formowały linią. Na obu końcach półkole stało 6 pożarków w pogotowiu, do uderzenia na się sprzymierzonych, gdyby do bitwy przyść miało, i mające z przyczyny wiatru bardzo korzystną postawę. Dwa dni wprzód wysłanym był Kapitan Fellows na fregacie Dartmouth do Nawarynu z listem podpisanym przez trzech Admiratów do Ibrahima, który jednak odesłano bez odpowiedzi dla tego, że Ibrahima być nie miało. Dnia 20. o godzinie drugiej wpłynął na czele okręt Azya do portu i przebył baterją, a w pół godziny później zarzucił kotwicę przed pokładem tureckiego admirałskiego okrętu. Wpłynęła potem Syrena, a o 25 minut na trzecią, kazał Kapitan Robert w odległości lekkiego wystrzału od pierwszój tureckiej liniowej fregaty zarzucić kotwicę: w téj samej chwili zbliżył się bat angielskiej fregaty Dartmouth tam, gdzie przed kilku minutami jeden z pożarków niedaleko od fregaty na kotwicy był stanął, gdy oto z tego pożarku wystrzał karabinowy zabił Oficera angielskiego, dowodzącego batem. Syrena tak blisko znajdowała się tego pożarku, iżby go była mogła zatopić; gdyby przeto nie musiała i angielskiego batu podać w niebezpieczeństwo. Z Dartmouth dano więc do niego ognia dla obrony batu. W téj samej prawie chwili, kiedy Syrena od fregaty egipskiej Esnina o dwóch baterjach znajdowała się w odległości drąga żaglowego, wołał Admirał de Rigny przez tubę, że, jeżeli ona z armat nie da ognia, to i on strzelić nie każe: ale właśnie zaraz dwa razy wystrzelono z armat do okrętu, który miał stanowisko z tyłu Syreny; jedna kula za-

biła maytką francuzkiego, druga zdawała się być wymierzona na Dartmouth. To zapaliło bitwę. Trzeba jeszcze dodać, iż podczas, gdy się to działo przy wejściu do portu, Adm. Codrington, statek okrętowy w ludzi opatrzywszy, wysłał ku nieprzyjacieliskiemu admirałskiemu; tego statku Oficer u steru będący od wystrzału karabinowego zginął. Wtenczas już bitwa stała się powszechną. Rosyjskie okręty wystawione były na ogień forteczny, wymierzony z razu jedynie na piątą okręt, Trydent. O 5tej godzinie wieczornój pierwsza linia turecka była już zniszczona, okręty wojenne i fregaty, częścią rozbite, częścią zatopione, częścią spalone, inne odpłynawszy nabok, same podłożyły ogień. Z całej téj straszliwej siły około dwudziestu korwet i brygów pozostało, wszystkie więcj lub mniej uszkodzone. A tak zagrożenie uczynione Ibrahimowi, iż, jeżeli, aby jeden wystrzał nastąpi do bandery sprzymierzonej, będzie to hasłem do zupełnego zniszczenia floty turecko-egipskiej, spełniło się dosłownie. Ibrahim niebył przy tém: od dni 14. przoszy on Moreą, wyrwa oliwne i figowe drzewa, winne szczepy i t. d. W téj niespodzianej bitwie niektóre okręty naturalnie więcj inne mniej musiały wytrzymać; to jednak jest pewnem, iż każda z trzech flot, równie iak każdy szczególny statek z drugimi o pierwszeństwo się ubiegał w pełnieniu powinności. Królewska francuzka fregata Armida, która z początku bitwy miała swoje stanowisko obok angielskiej fregaty Talbot na lewym końcu półkole, musiała ze swoją dzielną osadą wytrzymać ogień pięciu fregat, dopoki iéj rosyjska fregata nie przybyła na pomoc. Kapitanowi Hugon złożono iednomyślne powinnowania z powodu determinacji i żywości iego manewru, z iaką się spotykał z przeciwnymi okrętami. Okręt Scypio, Kapit. Milius, zawikławszy się z nieprzyjacieliskim zstającym w płomieniach okrętem, cztery razy musiał gasić powstały u siebie pożar, nie ustając bynajmniej w walce, i dzielnie śląc wystrzały do nieprzyjacieliskiej linii i do twierdzy. Kapitan Maurice, dowodzący Trydentem, wielką był Admirałowi de Rigny pomocą przez swoje stanowisko. Kapitan Labretonniere z okrętem swoim Breslaw, walczył na prze-

mian, to płynąc, to na kotwicy stojąc zawsze tam, gdzie mógł najwięcej pomódz. Rosyjski Admirał szczególniej kazał podziękować kawalerowi de Rigny za doznaną tego okrętu pomoc w chwili, kiedy Azaf w wielkim zostawał ucisku ze strony ubocznego ognia nieprzyjacielskiego. Galioty Aleyone i Daphne, dzielnie wspierały atak angielskich korwet i brygów na nieprzyjacielskie pożarki. Słowem, cotyłko śmiało stawić czoło sprzymierzonym okrętom, pomimo uporczywości, kilku tureckich statków, musiało ustąpić przewadze. Admirał de Rigny widział się być zniewolonym złożyć podziękowanie Kapitałowi angielskiej fregaty Dartmouth, który miał baczność na pożarki, za dawaną zawsze w potrzebie pomoc szczególniej wtenczas, kiedy jeden z nich w płomieniach będąc, dążył ku Syrenie. Francuzka flota liczy 43 ludzi zabitych, 117 rannych. Kapitał de la Bretonniere lekko został ranny. Żagle i liny wiele ucierpiały; dwa okręty muszą wrócić do Tulonu dla naprawy masztów; najwięcej uszkodzona jest Syrena. Trydent udaie się do Smyrny, gdzie Juno i Pomona z kilku innymi lekkimi statkami z nim się złączą dla naprawy, aby czekać nowych poruszeń. Angielska korweta, Róża, wysłana została właśnie do Smyrny, z kąd wyprawiono dwóch gońców do Konstantynopola z doniesieniem o tym ważnym wypadku. Kapitał Reverseaux odebrał zlecenie swoją Pomoną bronić poddanych europejskich. Kawaler de Rigny wychwala szczerość i czynność swoich kolegów Admirałów. Kilka dni przed bitwą uwiadomił on będących na flocie Ibrahima francuzów o nowym sposobie, z iakim turcy obecnie prowadzą wojnę i o niedotrzymaniu przez Ibrahima słowa, żądając, aby natychmiast opuścili jego służbę: jeden tylko nie usłuchał tego wezwania; nie wiadomo co się z nim stało. Francuzkie wojsko odpowiedziało zaufaniu Króla; każdemu pierwszemu wystrzałowi z całego rzędu dział, towarzyszyły okrzyki: niech żyje Król! Floty przez kilka godzin straszliwy miały przed oczyma widok. Wystawmy sobie, 150 okrętów różnego gatunku, dających ognia do potrójnej linii w szczupłym obrębie, a przy tém pożar i huk dział bezustanny. Gdy pierwsza fregata zapalona od jednego z naszych okrętów wy-

sadzona była w powietrze, Syrena tak blisko nię się znajdowała, iż jeden z masztów wduż padł na fregatę i wielki maszt wyrócił,

Arcybiskup paryski wydał list pasterski, którym ustanawia dziewięćdniowe nabożeństwo z okoliczności powszechnych wyborów.

Monitor umieścił artykuł o zwycięztwie pod Nawarynem, wyrażając między innymi: „Owoce zwycięztwa nie są tylko udziałem samych zwycięzców; są one zbawiennemi i dla zwyciężonych: dla tego to starożytnego państwa ottomańskiego, którego utrzymanie użytecznem jest dotąd dla politycznej równowagi Europy, a które przekonaniem się o swojej słabości wyrwane z marzeń tyranii i zemsty, lepięj pozna swoje prawdziwe położenie i powinności, które toż na nie wkłada. Wyidzie na dobre to zwycięztwo i owemu wielkiemu manowi Porty, którego umysł szlachetna latorośl oświaty potrafiła w dziką zaszcześcić płonkę, a którego gorliwość groziła mu pograżeniem w przepaści. Wymierzwszy już on teraz z swojej względem swojego najwyższego zwierzchnika powinności, porzuci trudną walkę, do której go ściśle zachowanie podjętych obowiązków wiodło. Należy on teraz całkiem potrzebom i szczęśliwości prowincyi, która mu jest winna swe odrodzenie, a którą go za każdą ofiarę sownie wynagrodzi. Dalsze skutki dnia 20. Października są w ręku mocarstw zwycięzkich, to jest mocarstw europejskich, albowiem cała Europa odniosła zwycięztwo.“

Gazety nasze zawierają list prywatny z Nawarynu dnia 22. Października, w którym straż Turków podają do 3000 ludzi; godnem jest uwagi, iż sprzymierzeńcy ani jednego okrętu nieutracili, lubo niektóre przez działowy ogień nieprzyjacielski mocno uszkodzone zostały; zresztą uważać było można i w tém spotkaniu, iż Turcy okazali więćej odwagi i zaiadłości, aniżeli zrzeczności.

Jeden z dzienników opozycyjnych (zapewne Gazeta codzienna, która ieszcze dosyć tchnie tureczczyzną) powiada, iż trzy eskadry

(sprzymierzone) nie są w stanie trzymać się na morzu. Gazeta Francyi dowodzi fałszu tego twierdzenia, przypominając, że tylko dwa okręty eskadry francuzkiéj przymuszone są powrócić do Tuluu dla naprawy, inne naprawiają się zasobami swoimi na morzu, i wkrótce będą zdadne do dalszych działań. Pomimo to, ma Pan Rigny pod swoim dowództwem: dwa liniowe okręty od 74ch dział, cztery fregaty od 58 i 44 dział, dwie korwety i 11 mniejszych statków. Prócz tego wkrótce posłane mu będą: z Brest okręt liniowy od 80 dział, okręt *Conquerant* z Tuluu, fregata *Iphigenia* od 60 dział i dwie korwety; nareszcie wybierają się trzy inne fregaty na sro-dziemne morze, dla bronięcia tam handlu naszego i wspierania w potrzebie naszéj siły morskiéj w Lewancie.

List prywatny z Nawarynu (w Gońcu francuzkim), 4 dni późniéj datowany jak urzędowy raport Kontr-Admirała Rigny, zawiera wiadomość, iż Nawaryn kapitulował, i że bandery mocarstw sprzymierzonych powiewają z kramasów téj twierdzy. (Gazeta Francyi powątpiwa o autentyczności tego listu.)

Prywatne listy z Zante dnia 22. Października opowiadają wypadki pod Nawarynem zgodnie z urzędowemi wiadomościami. Dodają nadto, iż 45 austryackich okrętów przewozowych, które stały w zatoce na kotwicy, spalone zostały. Ibrahim znajdować się miał podczas bitwy w górach Messenii, gdzie był przytomnym traceniu niektórych więźni i zajmował się przygotowaniami do wystania kobiet i dzieci do Egiptu. Podług innych listów z Zante dnia 25. z. m., Ibrahim Basza usłyszawszy o wydarzeniach dnia 20. Października, udał się do Koron i kazał wszystkich greckich niewolników, których od 15tu miesięcy miał w swéj mocy, niemilosierdnie wymordować, bez względu na wiek i płeć: więźni krzyżowano i palono. Jest mniemanie, iż Modon już się znajduje w ręku sprzymierzeńców.

List z Nawarynu dnia 22. Października donosi, iż niewypowiedziana panuje radość z powodu zniszczenia floty turecko-egipskiéj, iż szlachetny współzawód ożywia trzy narody, które walczyły przeciw nieprzyjacielowi, i że historia nie ma przykładu o wzajemnym kilku

eskadr wspieraniu się z taką gotowością. Rana Kapitana Bretonniere nie jest niebezpieczną; mają także nadzieję względem syna Admirała Codrington.

Na ulicy Richelieu oświecono wczoraj dom należący do jednéj z naysnakomitszych rodzin stolicy, nad którego drzwiami był ten napis: „*Oswobodzicielom Grecyi.*“

Goniec Francuzki powiedział, że w bitwie pod Nawarynem Francuzi zabili Francuzów, a Gazeta Francyi zadała mu kłamstwo, odwołując się do raportu urzędowego francuzkiego (w dzisiejszém gazecie).

Rubryka kłamstw w dzisiejszym numerze Gazety Francyi jest dosyć bogata. Zawiera między innymi z Konstytucjonisty: Drukują w Paryżu fałszywego Konstytucjonistę, i posłają go w Departamenta w miejsce prawdziwego. — Pan Villèle, który niepytając się Rady ułożył spis nowych Parów, miał od 2ch dni żywe spory z Panem Chabrol, Ministrem marynarki. — Goniec Francuzki: Zamówiono sto nowych krzesel dla sali posiedzeń Izby Parów w pałacu Luxemburg, to jest siedmdziesiąt sześć dla mianowanych już Parów, a dwadzieścia cztery dla tych Prezydentów wyborowych, którzy kandydatom ministeryalnym zwycięztwo zapewnią. — Gazeta codzienna: Ministrowie spraw wewnętrznych i woyny niebyli wczoraj na Radzie. (Gazeta Francyi na to: Pan Corbiere wciąż chory, a Minister woyny wyjechał na 8 dni na wieś.) — Ministerjum, rozwiązując Izbę, niebyło pewnym większości. (Przypisek Gazety Francyi: Ministrowie, co krok taki przedsiębiorą bez nadziei większości, należą do domu waryatów.) — Konstytucjonista: Francya rządzona jest przez stronnictwo jezuczkie, przez Kongregacyę, która z Rzymem i innymi krajami, gdzie fanatyzm panuje, zbrodniczą utrzymuje korespondencyę. — Ministrowie wzdychają nad zwycięztwem pod Nawarynem.

Pewien tutejszy obywatel uskarża się w iednéj tutejszém gazecie, iż kilka z Blois adresowanych do niego listów rozpieczętowano na poczcie. (*Casus*, którego Gazeta Francyi do rejestru kłamstw niezaciągnęła — a zatem *qui tacet . . .*)

P. Gregoire, niegdys Biskup dyecezyi Blois, użala się w Gońcu Francuzkim, że chociaż

placi 1143 $\frac{1}{2}$ Franków podatku, to wszelako pod po zorem różnych wybiegów nieumieszczono go w spisie obiorców. Nazywa on Francją krajem, na który Pandora nieszczęścia z swęj skrzynki wysypała.

Na wystawie plodów malarstwa znajduje się między innymi: „Przeprawa Bonapartego przez most pod Arcole“, pędła Horacyusza Vernet.

Pandora umieszcza teraz powoli wszystkie artykuły, które ię dawni cenzura mazała.

Konstytucjonista powiada, iż Prefekt departamentu Oise dał wyraźny rozkaz urzędnikom, ażeby za kandydatami rządu głosowali.

Policja posłała zamiejscowym czytelnikom gazet tutejszych pisemko ulotne, zbiłaiące mniemania dzienników opozycyjnych. W samym Paryżu niewiedział nikt ani jednego exemplarza tego pisemka.

O wyborach pisze Gazeta Francyi, co następuje: Rozpoczynaią się wybory, a oto intrygi nieprzyjaznego prawości stronnictwa występią na plac. Już tłumacze dzienników bezrządu, obrońcy uzurpacyi wstępią na codzienne mównice, aby przemawiać do ludu. Właśnie odzywa się P. Benjamin Constant, który w r. 1797. był obrońcą terroryzmu dyrektoryatskiego. Dawni rewolucyoniści korzystaią ze wszystkiego, co ich piekielnemu duchowi zniszczenia może się na co przydać; wybory uważaią za broń, której się duch rewolucyi może chwycić. Oni to zasypali Francją buntowniczymi pismami, które wszyscy dawni bracia i przyjaciele 20 Marea (powrotu Napoleona z Elby), krótko mówiać, zdracycy i buntownicy będą rozkrzewiać. Ci to Jakobini wściekłością wrzasku wynagradzaią niedostatek liczby. Na horyzoncie pokazuje się straszdyło buntowniczy publiczney opinii. Nie iesito już chwila walczenia słowami: nie; działać teraz potrzeba. Wszędzie brać się trzeba za ręce dla wspierania mężów znanych z przywiązania do Monarchii i do Burbonów.

Royalizm odzywa się głośno, albowiem rewolucya daie się nanowo słyszeć. Wszystkie występne nadzieie ożywione zostały; nauki bezbożności, buntu, gminowładztwa znajduią apostołów, iak w nieszczęsnych dniach roku 1792. Nie można obiorców dosyć przestrzegać, aby się chronili tych fałszywych liberalistów, zostaiących w ścisłym związku z partią S. Helenistów. Republikańscy liberaliści iednak czasem maią dobrą wolą, i ieset nadzieia, że błędy ich rozumu znikną. Jestto partya bez początku i bez przyszłości; albowiem rzeczpospolita ieset tylko przypadkowe chwilowe zjawisko w ciągu czternastu wieków monarchii, i chociaż pomiędzy nimi zayduiemy stronników roku 1793. i zapalonych obrońców królobóystwa, to u fałszywych liberalistów to złe daleko ieset gorsze, a nawet nie do uleczenia.

Z nad granicy hiszpańskiéy, dnia 4. Listopada,

Dnia 30. z. m. przybył Król hiszpański do Walencyi, i wyjechał natychmiast na spotkanie Królowéy do Xativa. Wieczorem odprawili NN. Królestwo wiaźd swój do Walencyi, gdzie teraz tak wiele ieset obcych, iż za najmnieyszy pokoik na 24 godzin 40 Franków placić trzeba.

Francuzki Poseł Hrabia St. Priest chciał dnia 3. z Barcelony do Walencyi pojechać.

Przywódcę bandy Pixola przyprowadzono do Olot.

Wracaiąc Hrabia d'Espagna do Vich, uderzyli na niego tuż pod miastem powstańcy; pobił ich Hrabia i 16 w niewolę wziętych, na mieyscu rozstrzelać kazał.

W Vich aresztowano znowu wielu xięży i zaprowadzono do Gerony.

D O D A T E K

do

Nru 94.

Gazety Wielkiego Xięstwa Poznańskiego.

(Z dnia 24. Listopada 1827.)

H i s z p a n i a.

Z Madrytu, dnia 1. Listopada.

Król odprawi wiązł swój do Barcelony z iednym batalionem i iednym szwadronem gwardyi. Francuzki Generał Reizet zatrzyma dowództwo w tém mieście; cyadella i warownia Montjoui pozostaną wyłącznie przez francuzów obsadzone.

Biskup dyecezyi Calahorta umarł i kazał się pogrzebać w habicie jezuitckim. Synowiec iego, także jezuita, jest nauczycielem młodego Xiążęcia, syna Infanta Don Carlos, domysłowego dziedzica tronu.

Król. Sąd w Barcelonie przesłał Królowi poparte dowodami przełożenie, w którym duchowieństwu katalońskiemu przypisują przyczynę wszystkich zaburzeń. Tylko Biskupi Barcelony i Tarragony są od tego wyięci.

Bandy powstańców posuwają się aż w okolicę Madrytu. Onegdaj wkroczyło 25 dryblasów konno do wsi Alcovendas (3 mile hiszpańskie na północ od Madrytu); zabrali oni wszystkie konie pocztowe i prywatnych osób.

Znajdującym się w Reuss Oficerom, którzy służyli u powstańców, pozwolił Hrabia d'Españna pójść do domu.

Generalny Kapitan Estremadury, Generał S. Juan, wydał odezwę z powodu napaści kilku hiszpańskich zbiegów z Portugalii, którzy zrabowali wieś i nawymyślali się nad plebanem. Generał powiada, iż się zdaie, że władze portugalskie nieprzyczyniły się do tego i przywraca do dzielności dekret królewski, stanowiący karę śmierci przeciw wszystkim wichrzycielom spokoyności; zresztą iuż ci żołnierze powrócili znowu do Portugalii.

Z woyska Generała Sarsfield powróciło kilka pułków z Guadalaxy do Madrytu.

P o r t u g a l i a.

Z Lizbony, dnia 27. Października.

Wczoray obchodzono tu uroczyscie rocznicę urodzin Infanta Don Michała.

Gazeta *imparcial* w Porto przestała także wychodzić.

Zona Generała Saldanha przybyła tu z familią swoią z Oeiras.

W Cintra kilkunastu żołnierzy z 26go pułku przebiegając miasto, wykrzykiwali: Niech żyje Don Michał, absolutny Król Portugalski! Także w Coimbra aresztowano ludzi za podobne okrzyki.

Rozmaite Wiadomości.

Hrabia Capodistrias, który dnia 30. z. m. przybył do Genewy, wyjechał znowu ztamtąd tego samego dnia do Ankony, gdzie wsiadzie na okręt angielski. Towarzyszą mu kawaler Mustosidi, literat grecki i iego prywatny Sekretarz Betny, posiadający dokładnie ięzyk nowogrecki.

Maria-Zell, sławne odbywanemi do niego pielgrzymkami pobożnemi miejsce, stało się w nocy z 1. na 2gi m. b. pastwą płomieni. Jedenaście osób utraciło życie, a liczbę spalonych domów podają na 140. Cudowny obraz uratowano i zanesiono do kościółka na górze Simonsberg.

Baron Zach, rodem Węgrzyn, najsławniejszy z tegoczesnych astronomów, został ope-

rowany i wyleczony przez Doktora Civiale. Miał on 10 małych kamieni, które zostały skruszone i wydobyte przez naturalne sposoby, bez sprawienia bólu i najmniejszego przypadku choremu.

W Ranis, w powiecie Ziegenrück, w prowincyi Saskiéy, z powodu budowy i w skutek dalszych poszukiwań, odkryto groby z czasów Sorbów i Wendów; w niektórych znaleziono szkielety ludzkie poczęści dobrze zachowane, poczęści skamieniałe, w siedzącéy postawie, niemniéy miedziane lub z innego kruszczu naramienniki, naszyjniki i inne przedmioty, także i miecz obosieczny, pierścień złoty i bardzo wielki klucz.

O postępie chodowania iedwabników w królestwie bawarskiém następujące są urzędowe wiadomości: Przesłanych kokonów było 271 funt. i 18 łutów, przyslanego czystego iedwabiu 14 funt.; powyższe dwie summy zebrało 54ch chodujących iedwabniki. Utworzyły się trzy nowe instytuta motania; ieden w Norymbdze, dwa drugie w Neuburgu i w Auszpurgu; i liczba stojących drzew morwowych wynosi przeszło 100,000; liczba młodocianych latorośli i zasianych przeszło 2 miliony.

W Północnéy Ameryce tak się wzmaga beżeństwo, iż n. p. Izba Reprezentantów (Izba niższa), składająca się z 261 członków, liczy 98 nieżonatych i 39 wdowców. W Senacie większość ta daleko wyższa. Przeszło dwie trzecie składają się z nieżonatych lub wdowców. W Izbie Reprezentantów zasiada 137 adwokatów, 29 lekarzy, 4ch księży, 68 gospodarzy i 5 kupców — reszta składa się z niezawisłych obywateli.

Bis dat qui cito dat.

Pewien znaczny kupiec w Londynie ogłosił niedawno niemożność zaspokojenia swoich wierzycieli i ofiarował 25 procentu. „Szkoda — rzekł dowcipny izraelita Moyses — iż niemógł dać gotówką 50 procentu, bylibyśmy mieli sto według przysłowia.“ — Jak to? zapytał się inny bankier. — „No! *bis dat qui cito dat*“ (dwakroć daie, kto rychło daie) odpowiedział Moyses.

ZAPOZEW EDYKTALNY!

Na wniosek tuteyszego piekarza i mieszczanina Bogumiła Mullaka, ninieyszém wiadomo czynimy, iż obligacya przez piekarza i mieszczanina Karola Augusta Kreuzsner w Szmiglu, dla starozak. krawka Jozefa Goldenstein w miejscu pod dniem 2. Listopada 1803. roku na 400 Tal. z procentem i kosztami wystawiona, Rubr. III. Nro. 1. na nieruchomość dawniéy pod liczbą 266. teraz 353. ulicy Wronieckiéy położona, zainstabulowana z daty 2. i 18. Listopada 1803. z dołączonym do niéy atestem rekognicyjnym hypotecznym z dnia 19. Listopada 1803. roku włącznym z kwitem sądowym oryginalnym na zaspokojenie tegoż kapitału z dnia 13. Października 1807. r. zaginęły.

Wzywamy przeto wszystkich tych, którzy do wspomnionego wżwyż kapitału bądź jako właściciele, bądź iako cessionaryusze, iako zastawnicy lub pod innym nazwiskiem pretensye mieć niemają, ninieyszém, aby się na terminie tym końcem na

dzień 26. Stycznia 1828. roku o godzinie 10téy przed Konsyliarzem Sądu Ziemiańskiego Culemann w Izbie Instrukcyjnéy Sądu naszego wyznaczonym, osobiście lub przez prawnie dozwolonych pełnomocników stawili, dokumenta te z sobą na miejsce znieśli i pretensye swe do protokołu podali, inaczej bowiem na wieczne milczenie skazani będą, oraz amortyzacya onych za ogłoszoną być ma. Poznań dnia 27. Września 1827.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

PATENT SUBHASTACYJNY.

Dobra Kiekrz i Starzyny, w naszéy iurysdykcyi Powiecie Poznańskim położone i do massy konkursowéy Ludwiki Szczutowskiéy należące, które 1½ mili od Poznania, 2 mile od Obornik, 2½ mili od Szamotuł, 3 mile od Obrzycka, 2½ mili od Murowanéy Gośliny odległe, i podług w roku zesłym sądownie sporządzoney taxy na 33,853 Tal. 9 sgr. 2 fen. oszacowane zostały, na wniosek Kommissarza Sprawiedliwości Mittelstaedt, iako Kuratora massy Szczutowskiéy, publicznie naywięcéy dającemu sprzedane być mają.

Wyznaczony jest nowy termin licytacji na dzień 22. Grudnia r. b.

przedpołudniem o godzinie 9tej w naszój Izbie stron, przed Assessorem Sądu Ziemiańskiego Kapp, na który zdatność kupna posiadających z tēm oznajmieniem wzywamy, iż jeżeli prawne przyczyny na przeszkodzie niebędą, przyderzenie naywięcej dającemu, po złożeniu licytum, nastąpi.

Zarazem wzywają się z zamieszkania niewiadomi wierzyciele realni, iako to: successorowie Walentego Zalewskiego, Heinrich Matthias, Disponent handlu Dekertów, successorowie Konstancyi Skorzewskich zamężnej Zakrzewskiej i Ludwik Skorzewski, ażeby praw swych w terminach licytacyjnych dopilnowali, pod tēm ostrzeżeniem, iż w razie niestawienia się przyderzenie naywięcej dającemu, i po złożeniu licytum, wymazanie ich summ, nawet bez produkcyi na takie wydanych dokumentów, nastąpi.

Taxa i warunki codziennie w registraturze przeyrzane być mogą.

Poznań dnia 13. Września 1827.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

PATENT SUBHASTACYINY.

Do dalszój licytacji młyna wodnego Kuracz zwanego z przyległościami do Donata Augusta Busse należącego, w naszój jurysdykcyi powiecie Średzkim położonego, który sądownie na tal. 3785 śgr. 20 oceniony, a na który iuż 800 tal. podano, wyznaczylismy na wniosek wierzyciela realnego nowy termin

na dzień 19ty Lutego 1828

zrana o godzinie 10. przed Deputowanym Konsyliarzem Ur. Lockstaedt w naszój Izbie Instrukcyinėj, na który chęć mających kupienia ninieyszēm zapozwiają się.

Taxa w każdym czasie w Registraturze naszój przeyrzaną być może.

Poznań dnia 20. Października 1827.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

PATENT SUBHASTACYINY.

Nieruchomość wraz z przyległościami pod

jurysdykcyą naszą we wsi Jaschin powiecie Poznanskim pod Nro. 9. położona, małżonkom Jakóba Zielińskich należąca, która podług taxy sądownie sporządzonej na Tal. 624 śgr. 15 jest oceniona, na żądanie wierzycieli z powodu długów publicznie naywięcej dającemu sprzedana być ma, którym końcem termin licytacji na

dzień 6ty Lutego r. p.

zrana o godzinie 10. przed Referendaryuszem Hoppe w naszój Izbie Instrukcyinėj wyznaczony został. Zdolność kupienia mających uwiadomiamy o tym terminie z nadmienieniem, iż taxa każdego czasu w Registraturze przeyrzaną być może i w terminie nieruchomości naywięcej dającemu przybitą zostanie, jeżeli prawne tego nie będą wymagać powody.

Poznań dnia 24. Października 1827.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Nad pozostałością zmarłego w Szulmierzycach Szymona Prokopowicza, proces sukcesyino-likwidacyjny dziś otworzonym został. Wzywają się tedy wszyscy niewiadomi wierzyciele spadkowi, aby na terminie peremtorycznym

dnia 25. Lutego 1828.

o godzinie 10. zrana przed Deputowanym Sędzią Müller wyznaczonym, osobnie lub przez pełnomocnika prawnie dopuszczalnego, na których im się na przypadek nieznaomości, Justyc-Kommissarze Ur. Springer, Konsyliarz Ziemiański i Ur. Panten proponują, stanęli, pretensye swoje do masy podali, i rzeczywistość ich udowodnili, w razie bowiem przeciwnym, wszelkich swoich mieć mogących praw pierwszeństwa, utratnemi się staną, i z swoimi pretensyami tylko do tego, coby się po zaspokoieniu zgłoszonych wierzycieli z masy pozostać ieszcze mogło, oddaleni będą.

Krotoszyn dnia 13. Października 1827.

Xiążący Thurn i Taxis Sąd Xięstwa.

A U K C Y A.

W poniedziałek dnia 3. Grudnia r. b. przedawać będę w domu moim sposobem aukcyi, bardzo piękne obrazy oleyne z nowo pozłacanemi ramami, między którymi osobiwie odznaczają się:

Narodzenie Chrystusa,
Familia święta i
Święta Cecylia w naturalnéj wielkości.

Ostatni szczególniey użyty być może do ołtarza. Do owego dnia mogą takowe, jako też rozmaite inne, na sprzedaż złożone przedmioty, każdego czasu być obeyrzanemi.

Ahlgreen.

Uwiadomia się Szanowną Publiczność, iż w Poznaniu za Ś. Marcinem pod Nrem 110. u Funtowicza otworzoną została oberza pod znakiem białego konia dla przyjezdnych gości.

Można za pomierną cenę dostać butelkę wina węgierskiego po 5, 4, 3 i 2½ zł. polsk., reńskiego (Liebfrauenmilch) po 8, Mozel 3 zł. pol.; francuzkiego po 5, 4, 3 i 2 zł. pol., Jamaica rumu po 4, 3 i 2 zł. polsk., wina krajowego kwartę po 11 i 6 sr. gr., również dobrego octu winnego po 15 gr. polsk. kwartę, a wantalkach i oxeftach i szcztanię, u Grundmanna w rynku pod Nrm. 67. w Poznaniu.

Transport tureckich orzechów i włoskich dużych maronów, czyli tak nazwanych kasztanów, otrzymał i sprzedaie w najpomierniejszém cenie

Józef Verderber,
w starym rynku Nr. 85.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierów i pieniędzy.

Dnia 19. Listopada 1827.	Papierami	Gotowizną
Oblig. długu państwa . . .	89½	89½
Oblig. bankowe aż do włącznie lit. H.	—	98
Zachodnio-Pruskie listy zastawne A	93½	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne B.	90½	—
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego	99	98½
Wschodnio-Pruskie	94½	94½
Szląskie	104½	—

Poznań dnia 23. Listopada 1827.

	Papierami.	Gotowizną.	Od sta
Kurs obligów m. Poznania	91	90½	4

Ceny zboża na Pruską miarę i wagę w Poznaniu.

Dnia 19. Listopada 1827.

	Tal.	śgr.	fen.	do	Tal.	śgr.	fen.
Pszenvca	1	10	—	—	1	15	—
Żyto	1	5	—	—	1	6	—
Jęczmień	—	29	—	—	1	—	—
Owies	—	16	—	—	—	17	—
Taterka	1	4	—	—	1	5	—
Groch	1	12	6	—	1	15	—
Ziemiaki	—	15	—	—	—	17	6
Masła garniec	1	10	—	—	1	12	6
Słomy kopa à 1200 k.	3	15	—	—	3	17	6
Siana cetnar à 110 ff.	—	24	—	—	—	25	—